

[Contacte](#) [El meu compte](#)

📅 28 d'abril de 2023

< f < <

<https://www.focnou.cat/revista-focnou/>

[< https://www.focnou.cat>](https://www.focnou.cat)

[Inici < https://www.focnou.cat>](#) / [Cultura < https://www.focnou.cat/categoria/cultura/>](#)
/ Jordi Pigem, un pensador Iluminós

Jordi Pigem, un pensador Iluminós

📅 27 abril 2023

El filòsof Jordi Pigem- Foto: Inês Castel-Branco

El filòsof Jordi Pigem no és apocalíptic, reconeix el valor de la tècnica i la digitalització, però no es queda cec davant del que un ús exacerbant pot arribar a ocasionar o a destruir

Llegir un llibre, reflexionar-hi i meditar-lo, és una oportunitat única per a mantenir fresques la ment i l'esperit. Si, a més a més, el llibre resulta ser part d'una trilogia i pots dialogar amb l'autor, la intensitat es multiplica i, sens dubte, la gratitud. En les converses que he mantingut amb **Jordi Pigem** en el programa *Cruzando Fronteras* < <https://www.youtube.com/@cruzandofronterasconfernandoc> >, amb motiu de la publicació de *Pandèmia i postveritat. La vida, la consciència i la Quarta Revolució Industrial* < <https://www.fragmenta.cat/producte/pandemia-i-postveritat-2/> > i de *Tècnica i totalitarisme. Digitalització, deshumanització i els anells del poder global* < <https://www.fragmenta.cat/producte/tecnica-i-totalitarisme/> >, editats per Fragmenta, he pogut conèixer millor l'autor, dialogar-hi, escoltar-lo i sentir-me escoltat.

A *Pandèmia i postveritat*, el filòsof català analitza la realitat de manera crítica i contrastada, amb algunes dades que sorprenen i impacten. Aportaran llum perquè més d'un surti de la ceguesa acrítica, per la qual podem transitar amb aparença d'una nova normalitat, en un món sacsejat per **una pandèmia que ha exposat la feblesa i el control del qual som objecte els humans**, sota el dogma “fora de la tecnocràcia, no hi ha salvació”.

El nou poder mundial sintetitza les distòpies d'**Aldous Huxley** i **George Orwell**, ja que vigila al mateix temps que distreu i confon. En lloc d'una vida més fàcil, transitem cap a una existència controlada on s'ataca l'alegria de viure. Es viu des de la por, des de l'eficiència en el treball, des del fet de productors i consumidors, sense arribar a experimentar el sentit de la pròpia vida. Ens hem convertit en éssers absorts davant les pantalles, que dispersen la nostra atenció. A través d'elles, albirem la presència de l'altre, però no ens permeten mirar-nos directament als ulls.

Pigem no és apocalíptic, reconeix **el valor de la tècnica i la digitalització**, però no es queda cec davant del que un ús exacerbant pot arribar a ocasionar o a destruir. Ho expressa ben pedagògicament a través de la imatge del foc: “La tecnologia és com el foc. Si la fem servir com una eina, amb contenció, és ben útil. Sense contenció, però, el seu efecte pot ser devastador. Tota nova tecnologia transforma les relacions humanes i les relacions de poder”.

A *Tècnica i totalitarisme* ens convida encara a mantenir la ment clara, enmig dels nous cants de sirena i les tempestes de confusió del nostre temps. **¿Com podem arribar a ser fidels a la llum de la consciència, del propi cor?** Perquè el cor és font lluminosa enmig de veus, com la de **Yuval Noah Harari**; per ell, el valor únic de cada ésser humà és una

creença obsoleta, incompatible amb el progrés tecnològic. Més encara: els éssers vius som simplement “algoritmes”.

Jordi Pigem combina grans idees de la història del pensament amb la realitat actual. Intenta fer llum al món que ens ha tocat viure; a més a més, hi aporta textos literaris, com *El senyor dels anells* de J.R.R. Tolkien, i testimonis lluminosos, com el de **Jacques Lusseyran**. Luseyran va perdre la vista en un accident escolar a l'edat de 8 anys. Va aprendre a mirar, a conèixer l'interior humà, amb uns ulls diferents. La primavera del 1941, quan tenia disset anys, aquest jove va formar, amb cinquanta-dos joves més, un grup de resistència davant la invasió alemanya; aquest grup es deia “Els voluntaris de la llibertat”. Va ser arrestat per la Gestapo, traït per un membre del seu grup de resistència. El seu coneixement d'alemany el va ajudar a comprendre la situació millor que la majoria dels presoners francesos. Lusseyran perd la llum quan té por, quan dubta o calcula. **Quan ens distraiem, també nosaltres perdem la llum**. Amb les seves limitacions visuals, es va convertir increïblement en font de fortalesa i d'esperança per als seus companys de presó. Tenir la mirada oberta a la contemplació, ens porta a no renunciar a allò que és veritablement humà, a no deixar que es contami ni el nostre espai interior. Pigem il·lustra el seu pensament amb exemples creïbles i històries reals que suposen un impuls per a la vida potser gris que ens toca afrontar en el nostre dia a dia. Amb **Hannah Arendt**, ens mostra com el totalitarisme i la massificació es reforcen mútuament. El tret de sortida de la massificació de la cultura el donen els mitjans de comunicació de Joseph Goebbels: «Una mentida que es diu una sola vegada és una mentida; una mentida que es diu mil vegades, passa a ser veritat».

Jordi Pigem ens parla, és clar, del mal. Del *Senyor dels anells*, en treu que el mal es fa mal ell mateix. Gollum, mogut per l'egoisme més pervers, acaba destruint-se ell mateix. A curt termini, el mal venç. Hi ha grans nuclis de poder d'avui dia que sembla que hagin fet un pacte fàustic, és a dir, que hagin obtingut poder a canvi de vendre l'ànima el diable. La persona o la institució que va per aquest camí acaba de la pitjor manera possible. La perversió del mal, en paraules d'Arendt, seria “que els éssers humans esdevinguin superflus”. És en aquesta degradació que radicaria el cim de la perversió.

Personalment, penso que hi ha una similitud entre Jordi Pigem i un altre filòsof reconegut a nivell mundial, el coreà –resident a Alemanya– **Byung-Chul Han**, el qual posa al dia, de la mateixa manera, alguns punts crítics que altres autors del segle xx havien desenvolupat. A més a més, ho fa amb sensibilitat i claredat. No obstant això, hi ha una diferència, una cosa que trobo a faltar en l'autor coreà: l'anhel d'una experiència més espiritual de l'existència. En aquest camí de recerca, de plenitud i d'integració de diverses tradicions, hi trobem l'obra de Pigem. Com la música de Johann Sebastian Bach, deixa que un entorn contemplatiu i transcendent recorri el seu pensament i la seva lluminosa obra.

Esperem amb ganes el tercer llibre que completi aquesta trilogia. Sens dubte, **ens farà ser conscients d'alguna realitat que hem d'afrontar en el nostre present**, que ens entronqui encara més amb la nostra vocació d'humans, i així albirar les dimensions més genuïnes i autèntiques de la nostra existència.

Fernando Cordero Morales

Religiós dels Sagrats Cors i periodista

[**@FernandoCorder7**](https://twitter.com/FernandoCorder7) < [**https://twitter.com/FernandoCorder7**](https://twitter.com/FernandoCorder7)>

Comparteix

CONTINGUT RELACIONAT